

СТОПАНСКА КОМОРА НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ECONOMIC CHAMBER OF NORTH MACEDONIA

Групација на спортски обложувалници
Бр.112-563/1
16.4.2021 година
Скопје

До
д-р Фатмир Бесими, министер за
финансии во Владата на Република
Северна Македонија

Скопје

Предмет: Мислење по Предлог законот за измени и дополнувања на Законот
за игрите на среќа и за забавните игри, објавен на ЕНЕР на ден
30.03.2021

Почитуван,

Групацијата на спортски обложувалници при Стопанската комора на Северна Македонија е претставник на компании приредувачи на игри на среќа во обложувалница во која членуваат лиценцирани приредувачи на игри на среќа во обложувалница во Северна Македонија кои чинат над 90% од сите приредувачи на игри на среќа во обложувалница и кои својата дејност ја извршуваат согласно позитивните законски прописи, вработуваат преку 3.500 лица и имаат значаен импакт и обезбедуваат редовен и значаен прилив на средства во Буџетот на Република Северна Македонија.

Имајќи ја предвид репрезентативноста во приредувањето на посебни игри на среќа во обложувалница во Република Северна Македонија, Групацијата на спортски обложувалници при Комората го изнесува својот став по однос на Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за игрите на среќа и за забавните игри, објавен на Единствениот Национален Електронски Регистар на прописи на Република Северна Македонија - ЕНЕР на ден 30.03.2021 година, бидејќи како Групацијата во рамки на Стопанската комора на Северна Македонија не бевме повикани за коментари и сугестии како засегната страна од бизнис секторот, а особено имајќи предвид дека измените на законот имаат директно влијание на работата на приредувачите на посебни игри на среќа во обложувалница во Република Северна Македонија, при што го даваме следното:

МИСЛЕЊЕ

по Предлог Законот за измени и дополнувања
на Законот за игрите на среќа и за забавните игри

1. Членовите 2; 12; 16 и 18 гласат:

Член 2

Во членот 21 по ставот (1) се додаваат два нови ставови (2) и (3) кои гласат:

(2) Деловните простории во кои се приредуваат игри на среќа во обложувалница и автомат клуб, томбола од затворен тип и електронски

Association of
Balkan Chambers

Balkan Center for
Trade Promotion

Business Support on Four Doorstep

Excellent
small & medium enterprises

The Voice of European Banks

ELECTRICITY FOR EUROPE

игри на среќа се отвораат на оддалеченост од 500 метри од основни и средни училишта, до кои се доаѓа по најкраткиот безбеден пат.

(3) Начинот на утврдување на оддалеченоста од став (2) на овој член и документот со кој се докажува оддалеченоста ги пропишува министерот за финансии.

Ставовите (2), (3) и (4) стануваат ставови (4), (5) и (6).

Член 12

Во членот 73 во ставот (3) по алинеата 6 се додава нова алинеа 7 која гласи:

-документ со кој се докажува оддалеченоста на деловната просторија во која се приредуваат игри на среќа во обложувалница од основни и средни училишта, не постар од 6 месеци од денот на неговото издавање.

Член 16

Во член 86, во ставот (3) по алинеата 7 се додава нова алинеа 8 која гласи:

-документ со кој се докажува оддалеченоста на деловната просторија од основни и средни училишта, не постар од 6 месеци од денот на неговото издавање.

Член 18

Во членот 88 во ставот (2) по точката 2) се додава нова точка 3) која гласи:

3) Документ со кој се докажува оддалеченоста на новата деловната просторија од основни и средни училишта, не постар од 6 месеци од денот на неговото издавање.

ПРЕДЛОГ: Членовите 2; 12; 16 и 18 од предлог законот да се бришат.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Воведувањето на оддалеченост на објектите за игри на среќа од основни и средни училишта се претпоставува дека се базира на дополнително регулирање на достапност на игри за среќа за малолетни лица. Меѓутоа, согласно постоечкиот Закон за игрите на среќа и за забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/11, 51/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 61/15, 154/15, 23/16 и 178/16), прашањето за забрана за учество на малолетни лица (дури и за влез во објектите кои приредуваат игри на среќа и за вршење уплата) е веќе строго регулирано со Член 20 став 1 со кој е пропишано дека „Лица помлади од 18 години не можат да учествуваат во игрите на среќа“, дополнително став 3 согласно кој „На лица помлади од 18 години не е дозволен влез во казина, во простории каде што се приредува томбола од затворен тип, во обложувалници и во автомат клубови“.

Законодавецот дополнително предвидува обврска за приредувачите на игри на среќа да оневозможат учество и влез на лица помлади од 18 години во игрите на среќа.

Членот 157 став 1, точка 10 за непочитување и постапување спротивно на член 20 став (2), (4) и (6), законодавецот предвидел високи парични глоби за приредувачите на игри на среќа.

Со сите преземени мерки досега во постоечкиот закон, правно и фактички гледано, комплетно е регулирано прашањето околу забраната за пристап на

малолетните лица, од причина што законската забрана се почитува од страна на приредувачите на игри на среќа и веќе функционира со години, особено од членовите на Групацијата на спортски обложувалници при Комората. Имено, секој објект (уплатно-исплатно место) за организирање на посебни игри на среќа во обложувалница, веќе има поставено на видно место на влезот-налепница - за забрана за влез на малолетни лица и секако на сите печатени материјали и промоции се нагласува забраната за учество за малолетни лица. Малолетни лица во обложувалници нема и дополнително нивното учество во обложувањето е оневозможено од самите приредувачи.

Дека приредувачите ги почитуваат постојните законски одредби со кои се забранува учество на малолетни лица во игрите на среќа во обложувалница, укажува и фактот што до сега ниту еден од членовите на Групацијата на спортски обложувалници при Комората не е санкциониран од страна на надзорниот орган за евентуално учество на малолетни лица во игрите на среќа во обложувалница.

Со воведување на минимално растојание како ограничувачка мерка за обложувалниците, сметаме дека не се добива никаков дополнителен бенефит по однос на зајакнувањето на мерките кои би се однесувале на малолетните лица, а со минималното растојание се предизвикуваат единствено негативни импликации по бизнис-секторот, а тоа е:

- затворање на повеќе од 98% од уплатно – исплатните места;
- драстично намалување на бројот на вработени т.е. ќе бидат отпуштени од работа 3125 вработени;
- предвремено раскинувањето на веќе склучените договори за закуп за деловните простории;
- директно влијание врз стопански субјекти кои даваат услуги и испорачуваат стоки на приредувачите на игри на среќа (индустрија за производство на мебел, производство на софтвер и хардвер, трговија за бела техника, печатарски услуги, услуги за испорака на електрична енергија, средства за хигиена, молеро фарбарски услуги, маркетинг услуги, текстилна индустрија и др.)
- намалување на приходите кои се влеваат во Буџетот по основ на посебни давачки од игри на среќа;
- намалување на приходите кои се влеваат во Буџетот по основ на персонален данок на доход од игри на среќа;
- намалување на приходите кои се влеваат во Буџетот по основ на персонален данок на доход од плати;
- намалување на приходите кои се влеваат во Буџетот по основ на данок на добивка од приредувачите на игри на среќа и
- намалување на приходите кои се влеваат во Буџетот по основ на влезно ДДВ.

Со предвиденото дополнително воведување на ограничување на веќе воспоставен систем и постоечки уплатно-исплатни места кои оперираат на една иста локација со години, па и децении, се врши директна повреда на стекнатите права на приредувачите на игрите на среќа.

Според членките на Групацијата, предлог решението претставува нерамноправен третман на компаниите кои вршат дејност игри на среќа, со компаниите од други услужни дејности, со што се прекршува уставното право за работа на еден правен субјект и правото на еднаков пристап на пазарот со останатите правни субјекти, за кои се воведуваат забрани т.е. ограничувања (продажба на цигари, алкохол сл.). Имено, општо познато е дека постои забрана за продажба и за точење на алкохол на малолетни лица. Исто така, продажбата на цигари и алкохол за малолетни лица е појава која треба да се ограничи. Од предложеното решение, како споредба, во моментот, не постои исто или слично ограничување за услужни објекти (продажба на цигари, алкохол сл.) во близина на средни и основни училишта, бидејќи се смета дека забраните и ограничувањата за овие услужни дејности се целосно реализирани со соодветни законски решенија во нивните матични закони т.е. само со пропишаната забрана за продажба на цигари, алкохол сл. на малолетни лица. Поради тоа, сметаме дека постојната регулација во законот е доволна за да се превенира и забрани учеството на малолетници во игрите на среќа, а не воведување на минимално растојание.

Доколку целта на овој несоодветен предлог би била некоја дополнителна контрола на забраната за пристап на малолетни лица, постојат низа ефикасни дополнителни механизми кои можат да се преземат и од страна на приредувачите на игри на среќа и од страна на регулаторот (преку УЈП и инспекциски надзор) како сето тоа видно, доследно и целосно би се почитувало, но секако не на предложениот начин, бидејќи позитивни ефекти преку воведување на минималното растојание не постојат.

2. Членот 74 став 1 од постојниот Закон за игрите на среќа и за забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/11, 51/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 61/15, 154/15, 23/16 и 178/16) пропишува дека: „Лиценцата за приредување на игри на среќа во обложувалница се издава за период од три години“,

ПРЕДЛОГ: Ставот 1 од член 74 да гласи: „Лиценцата за приредување на игри на среќа во обложувалница се издава за период од шест години“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Кога станува збор за должината за лиценцата кај приредувачите на посебни игри на среќа во обложувалница, членките на Групацијата сметаат дека и досега е направена неправда и нееднаквост во временскиот рок на важење на лиценците со останатите субјекти кои спаѓаат во истата група на Посебни игри на среќа, а тоа се Автомат-клубовите и Казината. Кај нив лиценцата се издава на шест (6) години, што е реален и соодветен период. Нашето барање во Предлог Законот за изменување и дополнување на Законот за игри на среќа, должината на траење на лиценцата да се продолжи од три (3) на шест (6) години, а со тоа да се изедначи со останатиот сегмент.

Со воведување должина на лиценцата од шест (6) години, правната сигурност на компаниите кои организираат игри на среќа во обложувалница ќе биде значајно зголемена, а буџетските приходи по основ посебни давачки ќе

бидат стабилни, редовни и регулирани на подолг период. Исто така, со оваа мерка се избегнува непотребната дополнителна и двојна администрација при продолжување на лиценците на секои три години на едни исти правни субјекти кои работата согласно законите со исти уплатно-исплатни места, преку вадење ХТП (техничко-технолошки услови) и одобренија по којзнае кој пат за едно исто уплатно-исплатно место.

3. Во член 13 став 5 од Предлог Законот за измени и дополнувања на Законот за игрите на среќа и за забавните игри се предвидува:

(5) Приредувачот на игри на среќа во обложувалница има право да го зголеми бројот на уплатно-исплатни места при што за отворање на секое следно уплатно-исплатно место плаќа надоместок во износ од 5.000 евра во денарска противвредност по средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија на денот на уплатата.

ПРЕДЛОГ: Да се намали на износ од 2.500 евра доколку не се прифати предлогот во члене 74 став 1 да се зголеми периодот на траење на Лиценцата од три (3) на шест (6) години.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Предвидениот надоместок во износ од 5.000 евра е превисок во однос на реалните приходи за периодот на важење на лиценцата од три (3) години и истиот смета дека е потребно да се намали на износ од 2.500 евра доколку не се прифати зголемувањето на периодот на траење на лиценцата од три (3) на шест (6) години.

4. Со член 14 се предвидуваат измени на член 79 став 1 од Законот за игрите на среќа и за забавните игри, на начин што се воведува „минимален праг“ од 900 евра по уплатно-исплатно место на месечно ниво, на веќе постоечката месечна давачката од член 79 став 1 од Законот за игрите на среќа и забавните игри, во висина од 20% која се пресметува на разликата меѓу уплатениот износ од сите компјутери во сите уплатно-исплатни места на приредувач и исплатениот износ од сите компјутери во сите уплатно-исплатни места.

ПРЕДЛОГ: „минималниот праг“, наместо предвидените 900 евра да изнесува 500 евра.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Во однос на оваа предлог измена, пред се сакаме да напоменеме дека, веќе постојат две специјални давачки кои се наменети исклучиво за приредувачите на игри на среќа во обложувалница. Имено, една месечна давачка за финансирање на спортот во висина од 3% која се пресметува на разликата меѓу уплатениот износ од сите компјутери во сите уплатно-исплатни места на тој приредувач и исплатениот износ од сите компјутери во сите уплатно-исплатни места, на сметка на Агенцијата за млади и спорт. Друга давачка е давачката во висина од 20% која се пресметува на разликата меѓу уплатениот износ од сите компјутери во сите уплатно-исплатни места на приредувач и исплатениот износ од сите компјутери во сите уплатно-исплатни места. Сега се воведува и минимален праг од 900 евра во денарска противвредност по средниот курс на Народната банка на Република Македонија месечно по уплатно-исплатно место.

Поставените давачки кои во моментот ги плаќаат приредувачите на посебни игри на среќа во обложувалница е превисока и не може да се најде нејзин еквивалент во некоја друга индустрија, ниту во државата, ниту во регионот. Земајќи предвид дека, кога ќе се земат заедно давачката за финансирање на спортот од 3% и давачката во висина од 20%, заедно изнесуваат давачка од 23% од вкупната разлика меѓу приходот и само дел од расходот на организаторите. Така организаторите на игри на среќа во обложувалница плаќаат 23% проценти посебна давачка, но пред воопшто да ги платат расходите за плати, тековни оперативни трошоци и инвестициони трошоци, по што повторно на годишно ниво плаќаат данок од 10% од добивката.

Со оглед дека со остатокот од приходите кои ќе останат по плаќањето на овие давачки треба да се исплаќаат плати и придонеси на вработените, кирии, режиски трошоци, трошоци за редовно одржување, логистика, инвестиции, лиценци, софтверски решенија и слично, со што профитите на друштвата организатори на игри на среќа се сведува на профитна маргина од 1-2% од вкупната уплата, односно само профити мерени во промили во однос на целокупната инвестиција, во зависност од сезоната и резултатите на натпреварите.

Овој тип на посебна давачка кон државата и досега придонесе нето-профитите на друштвата од оваа дејност во минатите години континуирано да опаѓаат на сметка на енормно зголемените давачки кон државата, што придонесе до згаснување на неколку бренда и прикажани загуби кај останатите. Исто така пред пет години, на 28.09.2016 година, беше донесен Законот за изменување и дополнување на законот за игрите на среќа и за забавните игри (Службен весник 178/2016), со кој се воведе давачката за финансирање на спортот во висина од 3%. Неколку друштва, мораа да најдат принудни решенија за дополнителна дејност со дополнителни приходи за да можат воопшто да преживеат и прикажат одредена профитабилност.

Сега нашата индустрија е соочена со ново зголемување на давачките. Со предложените измени на Законот, предлагачот предвидува зголемување, кое го наметнува прашањето, дали при утврдувањето на ваквиот начин на пресметка на посебната давачка воопшто е спроведена анализа и истражување за импактот на истите. Во пракса, новите законски измени од Предлог законот колективно ќе доведат до значително зголемени давачки и трошоци за организаторите на игри на среќа во обложувалница и тоа за два до три пати.

Доколку се донесе и имплементира членот 23 став 1 од Предлог законот тоа ќе значи дека ако 20% од разликата на бруто приходот е помала од паушално одбраната цифра - 900 евра по уплатно-исплатно место, тогаш се плаќа таа сума како посебна давачка помножена со бројот на објекти кои работеле во тој месец, како еден вид на *threshold*. Меѓутоа, 900 евра е нереално превисока сума за таа да се земе како еден минимален праг.

Само податокот дека просечните 20% Посебна давачка која ја плаќаат обложувалниците во РСМ се движи околу 500 евра месечен бруто-приход (годишен просек кај различни Приредувачи) само по себе ја негира предложената сума за минимален праг. Доколку постои минимален праг, тој навистина треба да биде во склад со статистиката и математиката, а тоа е помала вредност од

просечното плаќање на правните субјекти низ минатите години, но не поголем од 500 евра. Во пракса, ова ќе значи дека минималниот праг ќе биде дури и повисок од посебната давачката што ја плаќаат најголемите организатори на игри на среќа во обложувалница. Исто така и при отсуство на позитивен резултат меѓу примените уплати и исплати, сепак ќе треба да се плати оваа голема давачка од 900 евра по уплатно-исплатно место, иако приредувачот не остварил добивка.

Обложувањето на спортски натпревари е проследено со големи осцилации на месечна основа, во зависност од сезоната на различните првенства или актуелноста на некој шампионат, што во превод би значело: во подобрите месеци, а тоа се малку месеци, ќе се плаќа процентуално (20%), но во останатите месеци со помала профитабилност или за месеци со минусно салдо, ќе се плаќа паушално (900 евра по објект), односно приредувачите би плаќале и при загуби.

Напоменуваме, ако интенцијата на регулаторот била да се зголемат приходите на државата, истиот мора да го земе предвид фактот дека тие средства едноставно не можат да се наплатат. Обратно, тие само ќе се намалат, бидејќи во случај на нерентабилност, ќе следи забрзано затворање на уплатно-исплатни места и губење на работни места на илјадници граѓани. Непресушен извор на средства не постои.

Дополнително да го напомене и податокот, дека на играчите во обложувалниците им се пресметува и наплатува 15% персонален данок на добивка на секој поединечен добитен тикет. Тие средства на годишно ниво се огромен прилив за државата. За разлика од обложувалниците, кај останатите приредувачи на игри на среќа (Автомат клубови, Казина и Општите игри на среќа), се пресметува и плаќа персонален данок исклучиво на Џек Пот, што е крајно нефер однос, а дејностите се сродни.

Со оглед на се наведено сметаме дека движењето во оваа насока оди против интересот на приредувачите на игри на среќа во обложувалница, доведува до намалување на приходите во државниот буџет, губење на работните места на огромен број вработени, па оттука легитимно е да се постави прашањето дали мотивот за носење на овој закон е заштита на некој јавен интерес или притаено принудување кон згаснување на еден значајно регулирана дејност – Посебни игри на среќа во обложувалница. Ова би било спротивно на членот 30 од Уставот на РСМ, со кој се гарантира правото на сопственост и членот 1 од Протоколот 1 на Европската Конвенција за Човекови Права и Фундаментални Слободи, со кој се гарантира правото на мирно уживање во сопственоста.

5. Со Член 23 се предвидуваат измени на член 104 каде се додаваат три нови точки 4), 5) и 6) кои гласат:

- 4) да е лиценциран приредувач на игри на среќа во Република Северна Македонија најмалку 12 месеци пред поднесувањето на барање за добивање на лиценца;
- 5) бројот на вработени лица да биде не помалку од 300 вработени, и
- 6) да остварува годишен приход од игри на среќа не помалку од 10.000.000 евра.

ПРЕДЛОГ: Во точка 5 бројот на вработени лица од 300 да се намали на 100, а точката 6) целосно да се избрише.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ: Точките 4) и 5) сосема доволно обезбедуваат гаранција за Министерството за финансии да даде лиценца за интернет игри на среќа на веќе познат приредувач кој најмалку 12 месеци претходно е лиценциран и има најмалку 100 вработени.

*

*

*

Поради погоренаведените причини, уште еднаш апелираме до Министерството за финансии, како изготвувач на Предлог законот за измени и дополнувања на Законот за игрите на среќа и забавните игри, и посебно до Вас, како министер за финансии ценејќи го Вашето искуство и одлично познавање на економијата, внимателно да ги разгледате изнесените сугестии и да ги прифатите внимателно одбраните решенија, како би можеле да ја надминеме оваа ситуација, која никому не оди во прилог.

Го нудиме нашето искуство и поддршка во брзо изнаоѓање на сите поквалитетни решенија за подобрување на сегментот Игри на среќа, а кои ќе бидат во корист како за играчите, приредувачите и државата.

Искрено се надеваме на позитивен одговор, бидејќи во спротивно ќе бидеме приморани на непопуларни потези, ќе се соочиме со огромен број отпуштања, големи непланирани трошоци околу прилагодување и затворања во овој бизнис сегмент. Би биле повеќе од благодарни доколку издвоите дел од Вашето драгоценото работно време и ни овозможите непосредно да ги искажеме нашите аргументи и факти.

Лице за контакт, Даниела Михајловска Василевска, е-адреса: daniela@mchamber.mk;

Претседател
Горан Павиќевски с.р.

